

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/348/2020
Identifikačné číslo spisu: 8718202916
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8718202916.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a Mgr. Dušana Čima v spore žalobkyne B. N., bývajúcej v S., C. O. X, zastúpenej Advokátskou kanceláriou PUCHALLA, SLÁVIK & partners s. r. o., , so sídlom v Košiciach, Kmeťova 24, IČO: 36 860 930, proti žalovanej NsP Sv. Jakuba, n. o. Bardejov, so sídlom v Bardejove, Sv. Jakuba 21, IČO: 36 167 908, zastúpenej Advokátska kancelária BABIN, PETKO & partners, s. r. o., so sídlom v Prešove, Hlavná 29, o zaplatenie náhrady mzdy a o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 11Cpr/17/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. mája 2020 sp. zn. 22CoPr/4/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 11Cpr/17/2018-101 z 23. mája 2019 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany žalovanej voči žalobkyni zo 26. 3. 2018, doručené žalobkyni 3. 4. 2018 je neplatné a pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovanou založený pracovnou zmluvou trval do 30. 4. 2018. Uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu náhrady mzdy sumu vo výške 469,13 eura brutto do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výslovil, že žalobkyňa má právo na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100%, s tým, že o výške náhrady bude rozhodnuté súdom samostatným uznesením.

1.1. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav, vec právne posúdil podľa § 43 ods. 1 písm. b), § 54, § 55 a § 68 ods. 1 písm. b) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonníka práce“) a uviedol, medzi žalobkyňou a žalovanou ako zamestnávateľom vznikol pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy uzavretej 1. júla 1987, na základe ktorej bola žalobkyňa prijatá na druh práce - zdravotná sestra a

miesto výkonu práce - Nemocnica s poliklinikou Bardejov. Následne 9. októbra 2014 strany uzatvorili dohodu o preradení zamestnanca - zmena pracoviska - zmena pracovnej náplne, z ktorej vyplýva, že sa dohodli na preradení žalobkyne na pracovisko ambulancie FBLR I, uv. 0,50 MUDr. N. + 0,50 MUDr. I. ako zdravotnej sestry na dobu neurčitú, typ pracovnej doby: jednozmenná prevádzka. Žalovaná predložila žalobkyni ďalšiu dohodu o preradení zamestnanca týkajúcu sa zmeny pracoviska a zmeny pracovnej náplne, na základe ktorej mala žalobkyňa počnúc od 1. februára 2018 byť preradená na pracovisko úsek: ZS a ZP - zastupujúcej sestry ako sestra na dobu neurčitú, typ pracovnej doby: jednozmenná prevádzka. Uvedenú dohodu o preradení zamestnanca žalobkyňa odmietla uzavrieť a následne 28. februára 2018 podala výpoveď podľa ustanovenia § 67 Zákonníka práce bez uvedenia dôvodu, s dvojmesačnou výpovednou dobou, ktorá mala uplynúť k 30. aprílu 2018. Z dôvodu neprideľovania práce v mieste dojednanom v pracovnej zmluve, resp. v dohode o zmene pracovných podmienok zo strany žalovanej, žalobkyňa vyzvala žalovanú listom zo 7. februára 2018, ako aj z 23. februára 2018 na upustenie od protiprávneho konania spočívajúceho v neprideľovaní práce v mieste dojednanom v pracovnej zmluve, resp. v dohode o zmene pracovných podmienok. Z dôvodu nenastúpenia do zamestnania žalobkyňou v mieste výkonu práce 7. marca 2018 (na zastupovanie na oddelenie všeobecnej a úrazovej chirurgie) a nerešpektovania osobného príkazu nadriadenej Mgr. X. M., žalovaná listom z 26. marca 2018 skončila pracovný pomer okamžite so žalobkyňou pre závažné porušenie pracovnej disciplíny podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

1.2. Súd prvej inštancie vyhodnotil konanie žalovanej za rozporné s dobrými mravmi z dôvodu, že žalobkyňa odmietla podpísať dohodu o zmene pracoviska, následne podala výpoveď z pracovného pomeru a žalovaná jej prestala prideľovať prácu podľa pracovnej zmluvy. Zdôraznil, že o závažné porušenie pracovnej disciplíny v zmysle § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce nejde, ak zamestnanec, ktorému zamestnávateľ neprideľoval prácu na mieste výkonu práce v zmysle pracovnej zmluvy do zamestnania sa nedostavoval a po dobu trvania tejto prekážky v práci na strane zamestnávateľa sa na pracovisku nezdržoval (sp. zn. 3 Cdo 81/2010). Konštatoval, že podľa judikatúry (V 10/1989) zamestnanec nemôže byť postihovaný za porušenie pracovnej disciplíny z dôvodu, že odmietol vykonávať práce, ktoré nepatrili do jeho pracovnej náplne a druhu práce. Z týchto dôvodov žalobe o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru vyhovel. Zároveň priznal žalobkyni náhradu mzdy vo výške 469,13 eura brutto za obdobie od 13. apríla do 30. apríla 2018, k zaplatenie ktorej zaviazal žalovanú.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 22CoPr/4/2019 - 153 zo 14. mája 2020 napadnutý rozsudok potvrdil. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej v rozsahu 100%, s tým, že o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2.1. Konštatoval, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, ako aj správne právne vec posúdil, zároveň sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia uvedeným súdom prvej inštancie.

2.2. K uplatneným odvolacím námietkam žalovanej uviedol, že neospravedlivená absencia zamestnanca v práci môže byť pre zamestnávateľa dôvodom pre okamžité skončenie pracovného pomeru pre závažné porušenie pracovnej disciplíny podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Skutočnosti, ktoré sú podstatou tohto dôvodu skončenia pracovného pomeru nenastávajú obvykle v dôsledku jednorazového, ale opakovaného konania zamestnanca niekedy v kratšej resp. dlhšej dobe. Zdôraznil, že povinnosť dodržiavať pracovnú disciplínu patrí k základným povinnostiam zamestnanca vyplývajúcim z pracovného pomeru (§ 47 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce) a spočíva v plnení povinností stanovených právnymi predpismi. Ak má byť porušenie pracovnej disciplíny právne postihnutelné ako dôvod skončenia pracovného pomeru, musí dosahovať určitý stupeň intenzity, musí byť zo strany zamestnanca zavinené (aspoň z nebanlivosti). V prípade okamžitého skončenia pracovného pomeru ide o najprísnejší postih zamestnanca, kedy od zamestnávateľa nemožno za žiadnych okolností spravodlivo požadovať, aby pracovný pomer trval. Môže ísť o niekoľkonásobné porušenie pracovnej disciplíny, ale aj o ojedinelé porušenie, ktoré vzhľadom na svoju intenzitu neumožňuje už ďalšie ponechanie zamestnanca v pracovnom zaradení z dôvodu dodržania pracovnej disciplíny. Z hľadiska hodnotenia intenzity porušenia pracovnej disciplíny je potrebné prihliadnuť na osobu zamestnanca, dôležitosť ním vykonávanej práce, jeho doterajší postoj k plneniu si pracovných povinností, ako situáciu, v dôsledku

ktorej k ich porušeniu došlo, ďalej na povahu, charakter a následky porušenia povinností, ako aj skutkové okolnosti konkrétneho prípadu. Vo vzťahu k dojednanému miestu výkonu v pracovnej zmluve a dohode o pracovisku a pracovnej náplni uzavretej 9. októbra 2014 podotkol, že miestom výkonu práce žalobkyne nebola Nemocnica s poliklinikou v Bardejove, ale pracovisko - ambulancia FBLR I ako organizačná jednotka ústavného zdravotníckeho zariadenia. Miesto výkonu práce zamestnanca môže, ale nemusí byť rovnaké ako pracovisko zamestnanca, nakoľko je vecou dohody zamestnávateľa so zamestnancom, v akom rozsahu vymedzí miesto výkonu práce vymedzí. Odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie konštatoval, že zamestnávateľ nie je oprávnený jednostranne zmeniť v pracovnej zmluve dohodnuté miesto výkonu práce a dočasne alebo natrvalo zamestnanca preložiť na iné miesto výkonu práce, než ktoré bolo dohodnuté v pracovnej zmluve. Poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 5 Cdo 81/2010, sp. zn. 1 MCdo 13/2019), v zmysle ktorej platí, že nemožno považovať za porušenie pracovnej disciplíny, ak zamestnanec, ktorému zamestnávateľ neprideloval prácu na mieste výkonu práce v zmysle pracovnej zmluvy, do zamestnania sa nedostavoval a po dobu trvania tejto prekážky v práci na strane zamestnávateľa sa na pracovisku nezdržoval. Žalobkyňa opakovane výzvami zo 7. februára 2018, z 23. februára 2018 žiadala zamestnávateľa, aby jej bola pridelovaná práca s náplňou a na pracovisku FBLR I, a preto jej neprítomnosť v práci počnúc od 7. marca 2018, vyhodnotil ako prekážky na strane zamestnávateľa (§ 144 a ods. 1 Zákonníka práce). Napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1, 2 CSP.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobkyne, ktorej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, s tým, že o výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

3. Proti tomu rozsudku podala dovolania žalovaná (ďalej aj „dovolaiteľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP (posúdením podľa obsahu v súlade s čl. 11 ods. 1-3 Základných princípov CSP v spojení s § 124 CSP) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietala, že nesprávne ustálený skutkový stav, ako aj nesprávne právne posúdenie veci, mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Poukázala na skutkové okolnosti sporu, s tým, že nesúhlasila s právnym posúdením okamžitého skončenia pracovného pomeru so žalobkyňou odvolacím súdom z dôvodu, že nebolo zohľadnené, že k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny zo strany žalobkyne došlo za situácie, kedy bez uvedenia dôvodu do práce nenastúpila i napriek tomu, že zastupovanie na inom oddelení bolo dočasnou záležitosťou a v súlade s § 55 ods. 4 Zákonníka práce, kedy žalovaná (zamestnávateľ) nemusela disponovať súhlasom zamestnanca. Žalobkyňa v období od februára 2018 do 7. marca 2018 akceptovala pokyn nadriadenej a počnúc od 7. marca 2018 prestala do práce bez uvedenia dôvodov chodiť. V texte doručeného okamžitého skončenia pracovného pomeru bolo špecifikované porušenie pracovnej disciplíny a to nerešpektovanie príkazu nadriadenej na zastupovanie na oddelení všeobecnej a úrazovej chirurgie žalovanej, a nenastúpenie žalobkyne počnúc od 7. marca 2018 do práce bez predchádzajúceho oznámenia. Podotkla, že podľa jej vedomostí najvyšší súd takúto špecifickú problematiku dosiaľ neriešil pokiaľ sa jedná o zdravotnícke zariadenie. Hlavnou pracovnou náplňou žalovanej je poskytovanie nepretržitej zdravotnej starostlivosti. Povinnosti žalovanej z tejto pozície vyplývajú najmä z § 79 a nasl. zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Z titulu tejto náplne vzniká v niektorých prípadoch potreba preradiť v rámci teritória žalovanej (areál nemocnice) zamestnanca rovnakej pracovnej pozície (sestra) na iné oddelenie. Nesúhlasila s názorom súdov nižších inštancií, že v takom prípade je potrebná dohoda medzi zamestnancom a zamestnávateľom. K neuzavretiu dohody o zmene miesta výkonu práce z 30. januára 2018 so žalobkyňou uviedla, že jej rozhodnutie akceptovala a túto záležitosť považovala za uzavretú. Podotkla však, že žalobkyňa od februára 2018 pracovala na inom oddelení na pokyn nadriadenej. Žalovaná ako zamestnávateľ na úseku zdravotnej starostlivosti, je nútená pristúpiť k riešeniu zastupovania zamestnanca z dôvodov náhlej prekážky (v danom prípade z dôvodu práceneschopnosti naraz štyroch sestier). Táto situácia z pohľadu poskytovateľa nepretržitej zdravotnej starostlivosti je mimoriadnou situáciou v rámci bežného chodu zdravotníckeho zariadenia. Konajúce súdy zúžili túto mimoriadnu situáciu z pohľadu poskytovateľa nepretržitej zdravotnej starostlivosti len na naplnenie podmienok podľa zákona č. 42/1992 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva. Zdôraznila, že vzhľadom na jej postavenie (zdravotníckeho zariadenia), by nemožnosť riešiť náhle prekážky zastupovaním zamestnanca z tej istej pracovnej pozície na iné oddelenie v rámci toho istého pracoviska na dobu určitú, by znamenalo pre

žalovanú, ale aj všeobecne pre iné zdravotnícke zariadenie v postavení zamestnávateľa neprijateľný precedens. Navrhla, aby dovolací súd zaujal stanovisko k právnemu posúdeniu otázky, či za závažné porušenie pracovnej disciplíny podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce možno považovať absenciu zamestnanca za situácie, ak zamestnávateľ v odôvodnených prípadoch, ktorý zo zákona je povinný zabezpečiť každodenný chod zdravotníckeho zariadenia, ako poskytovateľ nepretržitej zdravotnej starostlivosti v odôvodnených prípadoch nariadi zastupovanie zamestnancovi na dobu určitú na tom istom pracovisku a v rovnakej pracovnej pozícii. Podstatou okamžitého skončenia pracovného pomeru so žalobkyňou bola totiž tá skutočnosť, že bezprostredná nadriadená PhDr. M. vydala pokyn žalobkyňi na dočasné zastupovanie (§ 55 ods. 4 Zákonníka práce), ku ktorému zákon nepotrebuje súhlas zamestnanca. Navrhla zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu poukázala na neprípustnosť dovolania v zmysle § 422 ods. 1 CSP z dôvodu, že priznaná náhrada mzdy neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy v roku 2020 (580 eur mesačne), lebo napadnutým rozhodnutím jej bola priznaná náhrada mzdy vo výške 469,13 eura brutto. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu posúdeniu uviedla, že dovolacie dôvody, ktoré žalovaná uplatnila v dovolaní nespočívajú na nesprávnom právnom posúdení, lebo skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu výsledku nemožno považovať za právne posúdenie (sp. zn. 3 Cdo 27/2009). Jej nesúhlas so skutkovými zisteniami súdom, resp. ich nedostatočným zistením nie je náležitým dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. K veci samej ďalej poukázala na zistený skutkový stav, jej vyjadrenia počas konania, s tým, že zdôraznila, že miesto výkonu práce vyplynulo z dohody uzavretej medzi stranami sporu 9. októbra 2014. Konanie žalovanej považovala za rozporné s dobrými mravmi, lebo vôbec nenastala hypotéza právnej normy (§ 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce), ktorou je závažné porušenie pracovnej disciplíny. Z dôvodu neprideľovania práce na mieste výkonu práce, ktoré bolo dohodnuté, sa žalobkyňa dožadovala jej prideľovania, a preto sa na pracovisku nezdržovala. Jej konanie preto nemožno vyhodnotiť ako konanie, ktorým by porušovala pracovnú disciplínu. Len samotným výkonom žalobkyne spočívajúcom vo výkone práce na inom mieste nedošlo ku konkludentnej zmene pracovnej zmluvy a to aj z dôvodu namietania takéhoto postupu z jej strany. Argumentácia žalovanej o prednosti zabezpečenia poskytovania nepretržitej zdravotnej starostlivosti neobstojí z dôvodu, že na to neexistuje legálny podklad. Ani čerpanie práceneschopnosti viacerých zamestnancov nie je mimoriadnou udalosťou v zmysle § 55 ods. 4 Zákonníka práce. Navrhla dovolanie odmietnuť, resp. zamietnuť. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. V replike k vyjadreniu žalobkyne dovolateľka uviedla, že dovolaním je napadnutý výrok o určení neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, od posúdenia ktorého sú následne závislé výroky o náhrade mzdy a výrok o trovách konania. Nesúhlasila preto s tvrdením žalobkyne o neprípustnosti dovolania v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, avšak nedôvodné.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia

inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten , kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

16. V súvislosti s namietaným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala nesprávne skutkové zistenia, ku ktorým dospeli sudy nižších inšancií, ktoré podľa jej názoru mali za následok aj nesprávne právne posúdenie. Najmä zdôraznila, že pri posudzovaní namietanej neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru sudy náležite nezohľadnili jej postavenie zdravotníckeho zariadenia, ako aj jej úlohy vyplývajúce zo zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákona č. 578/2004

Z. z.).

17. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd nezistil opodstatnenosť namietanej vady zmätočnosti sporejnej s právnym posúdením právneho úkonu žalovanej, lebo súdy nižších inšancií na základe zisteného skutkového stavu, hodnotenia jednotlivých vykonaných dôkazov v súlade so zásadou voľného hodnotenia v zmysle § 191 CSP, jednotlivé dôkazy vyhodnotili v ich vzájomnej súvislosti, na základe čoho dospeli k správnym skutkovým záverom. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu v otázke týkajúcej sa posúdenia vady zmätočnosti vyplýva, že namietané nesprávne právne posúdenie nezakladá samo o sebe procesnú vadu zmätočnosti (R 24/2017, R 54/2012, ako sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 7 Cdo 26/2020).

18. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 22/04). Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

19. Dovolací súd len poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inšancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inšancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inšancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018).

20. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku (bod 16 až 24) vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Procesný postup súdov nižších inšancií nemožno vyhodnotiť ako rozporný s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), ani v rozpore s princípom právnej istoty (čl. 2 Základných princípov CSP), či čl. 46 a nasl. ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“). V tejto súvislosti považuje dovolací súd ešte za potrebné dodať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inšancie (sp. zn. II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (sp. zn. I. ÚS 188/06).

21. Dovolací súd teda nezistil existenciu vady zmätočnosti v dôsledku, ktorej by došlo k porušeniu procesných práv strany v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP uzatvára, že dovolateľka neopodstatnene namietala porušenie práva na spravodlivý proces v súvislosti s nesprávne zisteným skutkovým stavom a nesprávnym právnym posúdením veci.

22. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré nie sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie odvolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

23. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto riešenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP).

24. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá dovolacím súdom ešte nebola vyriešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

26. Dovolací súd pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania dospel k záveru, že vymedzená právna otázka, od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej, spĺňa náležitosti jej vymedzenia v zmysle § 432 CSP, a preto dovolanie podané v zmysle § 421 ods. 1 CSP je procesne prípustné. Následne dovolací súd skúmal, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení vymedzenej právnej otázky (§ 432 ods. 1 CSP).

27. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

28. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie otázky, či za závažné porušenie pracovnej disciplíny podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce možno považovať absenciu zamestnanca za situácie, ak zamestnávateľ

v odôvodnených prípadoch, ktorý zo zákona je povinný zabezpečiť každodenný chod zdravotníckeho zariadenia, ako poskytovateľ nepretržitej zdravotnej starostlivosti v odôvodnených prípadoch nariadi zastupovanie zamestnancovi na dobu určitú na tom istom pracovisku a v rovnakej pracovnej pozícii.

29. Okamžité skončenie pracovného pomeru je jednostranný právny úkon účastníka pracovného pomeru adresovaný druhému účastníkovi tohto pomeru, ktorý smeruje k skončeniu pracovného pomeru. Zákon pre platnosť tohto právneho úkonu predpisuje formálne a obsahové náležitosti. Okamžité skončenie pracovného pomeru medziiným musí byť písomné a doručované, zamestnávateľ v ňom môže uplatniť iba dôvod uvedený v Zákonníku práce, ktorý v ňom musí skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom (§ 70 Zákonníka práce) a musí byť prerokované s príslušným odborovým orgánom (§ 74 Zákonníka práce). Dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru musí byť v písomnom vyhotovení okamžitého skončenia pracovného pomeru uvedený tak, aby bolo zrejmé, aké sú skutočné dôvody, ktoré vedú druhého účastníka pracovnoprávneho vzťahu k tomu, že rozvážuje pracovný pomer, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejavovať, t. j. ktorý zákonný dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru uplatňuje, a aby bolo zabezpečené, že uplatnený dôvod nebude možné dodatočne meniť.

30. Z hľadiska skutkového stavu bolo ustálené, že pracovnoprávny vzťah medzi stranami sporu bol založený uzavretím pracovnej zmluvy z 1. júla 1987, na základe ktorej žalobkyňa vykonávala prácu zdravotnej sestry s miestom výkonu pracoviska (Nemocnica s poliklinikou Bardejov). Následne strany uzavreli dohodu o zmene pracovnej zmluvy a to 9. októbra 2014, na základe ktorej žalobkyňa bola preradená na pracovisko ambulancie FBLR I v pozícii zdravotnej sestry. Inú dohodu o zmene miesta výkonu práce strany neuzavreli. Žalobkyňa podala 28. februára 2020 výpoveď z pracovného pomeru bez udania dôvodu, pričom pracovný pomer mal skončiť uplynutím dvojmesačnej výpovednej doby k 30. aprílu 2018. Dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru bola skutočnosť, že žalobkyňa 7. marca 2018 nenastúpila do zamestnania v mieste výkonu práce, nerešpektovala osobný príkaz nadriadenej a nenastúpila na výkon práce ako sestra na oddelení všeobecnej a úrazovej chirurgie, kde v tom čase boli práceneschopné tri sestry a svojim konaním narušila plynulosť chodu prevádzky celého pracoviska a následne nenastúpila do zamestnania, neprítomnosť neospravedlnila, čo zamestnávateľ vyhodnotil ako neospravedlnenú absenciu, a preto skončil pracovný pomer okamžite pre závažné porušenie pracovnej disciplíny (§ 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce).

31. Podľa § 55 ods. 4 Zákonníka práce zamestnávateľ môže preradiť zamestnanca aj bez jeho súhlasu na čas nevyhnutnej potreby na inú prácu, ako bola dohodnutá, ak je to potrebné na odvrátenie mimoriadnej udalosti alebo na jej zmiernenie bezprostredných následkov.

32. Pracovný pomer je osobitný druh občianskoprávneho vzťahu, v ktorom sa aplikuje princíp nadriadenosti zamestnávateľa nad zamestnancom. Príkladom je aj ustanovenie § 55 Zákonníka práce, keď zamestnávateľ v taxatívne určených prípadoch je povinný preradiť zamestnanca na inú, pre zamestnanca vhodnejšiu prácu. Jednostranné preradenie na inú prácu je právne konštruované ako výnimka zo zásady zmluvnej voľnosti. Zákonník práce zakotvuje jediný zákonný dôvod, ktorý zakladá právo zamestnávateľa preradiť zamestnanca aj bez jeho súhlasu na čas nevyhnutnej potreby na inú prácu. Je ním potreba odvrátenia mimoriadnej udalosti alebo zmiernenie jej bezprostredných následkov. Pojem „mimoriadna situácia“ možno odvodiť aj zo zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva. Podľa § 3 citovaného zákona sa za mimoriadnu situáciu považuje obdobie trvania následkov mimoriadnej udalosti v určitej oblasti, ak v nej pôsobia nebezpečné škodliviny alebo ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie, majetok a životné prostredie. Zamestnávateľ vo svojej pôsobnosti podľa okolností konkrétneho prípadu rozhoduje nielen o čase nevyhnutnej potreby zmeny druhu práce zamestnanca, ale aj o potrebe odvrátiť mimoriadnu udalosť alebo zmierniť jej následky. Zamestnávateľ v pracovnom poriadku môže bližšie konkretizovať mimoriadne udalosti, na odvrátenie ktorých môže zamestnanca aj bez jeho súhlasu preradiť na inú prácu, než bola dohodnutá v pracovnej zmluve.

33. V danom prípade dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru bolo závažné porušenie

pracovnej disciplíny žalobkyňou v čase, keď jej nebola pridelovaná práca podľa dojednanej pracovnej zmluvy, resp. jej zmeny na základe dohody o preradení z 9. októbra 2014, ktoré skutkové okolnosti boli v spore preukázané. Z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu v otázke posúdenia závažného porušenia pracovnej zmluvy vyplýva, že neprítomnosť zamestnanca, ktorému zamestnávateľ neprideloval prácu podľa pracovnej zmluvy, v zamestnaní nemožno považovať za porušenie pracovnej disciplíny, ktoré by bolo dôvodom pre skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce (sp. zn. 1 Cdo 217/2005 publikované v časopise Zo súdnej praxe 7/2007, sp. zn. 3 Cdo 81/2010 publikované v časopise Zo súdnej praxe 3/2012, sp. zn. 5 Cdo 81/2010).

34. K posúdeniu postavenia dovolateľky ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, plnenia jej úloh v zmysle zákona č. 578/2004 Z. z. dovolací súd uvádza, že z obsahu vymedzenia dôvodu okamžitého skončenia pracovného pomeru nevyplýva, že by v danom čase bol zamestnávateľ v mimoriadnej situácii v zmysle § 3 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva, na ktorú skutočnosť súdy nižších inštancií správne poukázali. Zároveň nebolo preukázané, že by dočasná neprítomnosť viacerých zamestnancov na pracovisku v rozhodnom čase bola vymedzená ako mimoriadna situácia/udalosť v pracovnom poriadku zamestnávateľa alebo v pracovnej zmluve uzavretej so zamestnancom, v dôsledku ktorej by zamestnávateľ bol oprávnený preradiť zamestnanca na iný druh práce aj bez jeho súhlasu. Naplnenie zákonnej podmienky vyplývajúcej z § 55 ods. 4 Zákonníka práce v danom prípade preukázané nebolo, a preto namietané nesprávne právne posúdenie nebolo dôvodné.

35. Z týchto dôvodov dovolací súd v súlade s ustanovením § 448 CSP dovolanie ako nedôvodné zamietol.

36. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu žalobkyne v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) jej priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0, vo výroku o trovách konania v pomere 2:1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.